

Bryssel, 1. kesäkuuta 2017
(OR. en)

9823/17

Toimielinten välinen asia:
2015/0278 (COD)

SOC 447
MI 465
ANTIDISCRIM 30
AUDIO 79
CODEC 944

SELVITYS

Lähettiläs:	Pysyvien edustajien komitea (Coreper I)
Vastaanottaja:	Neuvosto
Ed. asiak. nro:	9483/1/17 REV 1 SOC 414 MI 438 ANTIDISCRIM 28 AUDIO 70 CODEC 875
Kom:n asiak. nro:	14799/15 SOC 700 MI 770 ANTIDISCRIM 15 AUDIO 34 CODEC 1774 + ADD 1 - ADD 3 - COM(2015) 615 final
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä – Tilanneselvitys

I JOHDANTO

Komissio julkaisi joulukuussa 2015 ehdotuksen esteettömyyttä koskevaksi eurooppalaiseksi säädökseksi (jäljempänä 'esteettömyysdirektiivi'), joka hyväksytyksi tultuaan lisäisi erilaisten Euroopan unionissa (jäljempänä 'EU') tarjottujen tuotteiden ja palvelujen esteettömyyttä vammaisten kannalta. Valtuuskunnat ovat sekä teknisen että poliittisen tason keskusteluissa ilmaisseet laajan tukensa ehdotuksen tavoitteille. Ehdotettu esteettömyysdirektiivi mainitaan myös toimielinten välisessä lausumassa EU:n lainsäädännöllisistä prioriteeteista yhtenä asiakokonaisuutena, jota koskevaa lainsäädäntöä Euroopan parlamentin, EU:n neuvoston ja Euroopan komission olisi nopeasti kehitettävä niin, että ne saisivat työnsä mahdollisuuksien mukaan päätökseen ennen vuoden 2017 loppua.

Puheenjohtajavaltio Malta on käyttänyt esteettömyysdirektiivin edistämiseen paljon resursseja; siitä on muun muassa käyty perusteellinen keskustelu pysyvien edustajien komiteassa. Työryhmä käytti kaikkiaan seitsemän kokouspäivää asiakirjan käsittelyyn kuluvan vuosipuoliskon aikana.

Kaikki valtuuskunnat ovat pitäneet voimassa yleiset tarkasteluvaraukset ehdotukseen kokonaisuutena. Tanskan, Maltan ja Yhdistyneen kuningaskunnan valtuuskunnilla on voimassa parlamentaariset tarkasteluvaraukset.

Euroopan parlamentti on käsitellyt asiakirjaa valiokunnissa, mutta sitä koskevaa lausuntoa ei ole vielä hyväksytty parlamentin täysistunnossa.¹

II PUHEENJOHTAJAVALTIO MALTAN LÄHESTYMISTAPA

Neuvosto ei ollut vuoden 2016 loppuun mennessä vielä esittänyt kantaansa, vaikka komission ehdotuksesta oli keskusteltu perusteellisesti jo kahdella puheenjohtajakaudella. Tilanteen selkeyttämiseksi puheenjohtajavaltiot Malta ja Slovakia lähettivät joulukuussa 2016 valtuuskunnille laajan kyselylomakkeen².

Vastausten perusteella pystyttiin luomaan selkeämpi kuva valtuuskuntien huolenaiheista, jotka koskivat muun muassa ehdotuksen rakennetta ja soveltamisalaa, liitteessä I olevia esteettömyysvaatimuksia sekä esteettömyysdirektiivistä talouden toimijoille (myös pk-yrityksille) ja viranomaisille mahdollisesti aiheutuvaa hallinnollista ja taloudellista rasitetta. Useat valtuuskunnat katsoivat erityisesti, että esteettömyysdirektiivin soveltamisalaan ei pitäisi sisällyttää sellaisia muita unionin välineitä (kuten EU:n rahastoja ja julkisia hankintoja), joihin liittyy jo esteettömyysvelvoitteita (ehdotuksen 1 artiklan 3 kohta).

¹ Asian käsittelyä johtavassa sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnassa (IMCO) esittelijänä toimii Morten LØKKEGAARD (DK/ALDE). Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan (EMPL) esittelijä on Adám KÓSA (HU/EPP).

² Asiak. 15480/16.

Kyselyyn saatujen vastausten ja niiden pohjalta käytyjen työryhmäkeskustelujen perusteella puheenjohtajavaltio Malta valmisteli useita peräkkäisiä tekstiehdotuksia. Lisäksi pysyvien edustajien komitealta pyydettiin poliittista ohjeistusta esteettömyysdirektiivin rakenteesta ja soveltamisalasta sekä mahdollisuudesta sisällyttää direktiiviin vaatimus erityisestä esteettömyysmerkinnästä³.

Puheenjohtajavaltio pani tyytyväisenä merkille, että pysyvien edustajien komitea antoi keskustelunsa pohjalta työryhmälle selkeät ohjeet:

- Esteettömyysdirektiivin olisi keskityttävä valikoituihin tuotteisiin ja palveluihin.
- Esteettömyysdirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä sellaiset muut ehdotuksessa mainitut unionin välineet (kuten EU:n rahastot ja julkiset hankinnat), joihin jo sisältyy esteettömyysvelvoitteita.
- Esteettömyysdirektiivin rakenteen olisi pysyttävä samanlaisena kuin komission ehdotuksessa (uusi lainsäädäntökehys ja asetuksen (EY) N:o 765/2008 mukaiset markkinavalvontatoimenpiteet suhteessa esteettömyyssäädökseen sisältyviin esteettömyysvaatimuksiin), sillä kyseistä rakennetta voidaan käyttää useantyyppisten tuoteriskien suhteen.
- Audiovisuaalisen alan suhteen olisi tärkeää täsmentää, mitä osa-alueita olisi sisällytettävä audiovisuaalisia mediapalveluja koskevaan direktiiviin ja mitä esteettömyysdirektiiviin.
- Rakennettu ympäristö olisi jätettävä direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle, sillä direktiivin ei pitäisi sisältää suosituksia tai vapaaehtoisia säännöksiä.
- Koska useampien valtuuskuntien huolena on, että erityisen esteettömyysmerkinnän sisällyttäminen vaatimustenmukaisiin tuotteisiin voisi lisätä hallinnollista rasitetta, tällaista merkintää ei olisi kannattavaa sisällyttää esteettömyysdirektiiviin.

³ Asiak. 6744/1/17 REV 1.

III TÄRKEIMMÄT PUHEENJOHTAJAVALTIO MALTAN TEKEMÄT MUUTOKSET

Seuraavassa luetellaan tärkeimmät puheenjohtajavaltio Maltan tekemät muutokset, jotka koskevat tiettyjä toimialoja, tuotteita, palveluja, esteettömyysvaatimuksia ja muita direktiiviehdotuksen elementtejä.⁴

Muutoksilla on selvennetty sitä, **mitkä tuotteet kuuluvat esteettömyysdirektiivin soveltamisalaan** (1 artiklan 1 kohta). Vaikka direktiiviehdotuksen tämän osan ei yleisesti ottaen ole katsottu aiheuttavan ristiriitoja, siihen on lisätty seuraava täsmennys: soveltamisalaan kuuluvat itsepalvelupäätteet, jotka on *tarkoitettu tämän direktiivin kattamien palvelujen tarjoamiseen* (esimerkiksi pankkipalvelujen tarjoamiseen käytettävät pankkiautomaatit ja henkilöliikennepalvelujen lähtöselvitysaumatit). Lisäksi soveltamisalaan on lisätty *sähköiset lukulaitteet*.

Esteettömyysdirektiivin soveltamisalaan kuuluvia palveluja koskeviin säännöksiin (1 artiklan 2 kohta) on tehty joukko muutoksia. Palvelujen luettelo on pysynyt kutakuinkin ennallaan: soveltamisalaan kuuluvat sähköiset viestintäpalvelut, pääsyn audiovisuaalisiin mediapalveluihin tarjoavat palvelut, henkilöliikennepalvelujen tietyt osat, kuluttajille tarkoitetut pankkipalvelut, sähkökirjat sekä verkkokauppa, ja soveltamisalaan on lisätty vielä hätäviestintään vastaamiseen ja sen käsittelyyn liittyvät palvelut. Tekstiin on kuitenkin lisätty täsmennys, että kyse on palveluista, *joita tarjotaan kuluttajille*. Koska valtaosaa esteettömyyssäädöstä koskevan ehdotuksen kattamista palveluista säännellään jo unionin tasolla, on tärkeää, että esteettömyyssäädöksen kytkökset muuhun alakohtaiseen lainsäädäntöön ovat selkeät ja tulevaisuudenkestävät. Puheenjohtajavaltio teki tästä syystä lisää muutoksia. Direktiiviehdotuksen 1 artiklan 2 kohtaan tehdyt muutokset edellyttivät muutoksia myös 2 artiklaan ja johdanto-osan kappaleisiin.

Puheenjohtajavaltio hioi 15. ja 16. toukokuuta pidetyn viimeisimmän työryhmäkokouksen pohjalta soveltamisalan sanamuotoa edelleen seuraavien tekijöiden osalta: palvelujen tarjoamiseen tarkoitetut "vuorovaikutteiset itsepalvelupäätteet" (1 artiklan 1 kohdan b alakohdan iv alakohta), "sähköiset viestintäpalvelut" (1 artiklan 2 kohdan a alakohta), henkilöliikennepalvelujen tarjoamiseen käytettävät "itsepalvelupäätteet" (1 artiklan 2 kohdan c alakohdan iii alakohta), sähkökirjat (1 artiklan 2 kohdan e alakohta) ja tekijänoikeudet (1 artiklan 4 kohta).

⁴ Viimeisin puheenjohtajavaltion ehdotus on asiakirjassa 9483/17 ADD 1.

Direktiiviehdotuksesta on poistettu **soveltamisalaa** koskevan 1 artiklan 3 kohta ja **esteettömyysvaatimuksia unionin muussa lainsäädännössä** koskeva VI luku (21-23 artikla) sekä niitä vastaavat liitteen I osat. Soveltamisalaa koskevan poiston myötä esteettömyyssäädösehdotuksesta on poistettu kaikki viittaukset julkisiin hankintoihin ja EU:n rahastoihin.

Lisäksi 2 artiklaan on lisätty joukko uusia määritelmiä ("audiovisuaalisten mediapalvelujen käyttöön tarkoitettut kuluttajapäätelaitteet, joissa on vuorovaikutteisia tietojenkäsittelyominaisuuksia", "häätaviestintä", "häätäkeskus", "häätäpalvelu", "pienet ja keski suuret yritykset", "kuluttajapäätelaite", "vuorovaikutteiset tietojenkäsittelyominaisuudet", "sähköinen lukulaite", "älykäs lipunmyyntijärjestelmä" ja "sähköinen lipunmyyntijärjestelmä"). "Universaalin suunnittelun" määritelmä on poistettu 2 artiklasta, sillä käsite ei esiinny itse säädöstekstissä.

Jäsenvaltioiden esittämien huolenaiheiden pohjalta puheenjohtajavaltio rakensi kokonaan uudelleen **3 artiklan sekä liitteen, jossa määritetään esteettömyysvaatimukset**. Kaikkia direktiivin kattamia tuotteita koskevat yleiset vaatimukset on kirjattu liitteessä I olevaan I jaksoon ja palveluja koskevat vaatimukset III jaksoon. Muut liitteen I jaksot koskevat vain tiettyjä tuotteita (II jakso) tai palveluja (IV jakso). Uuden rakenteen ansiosta liite I on virtaviivaisempi (vähemmän toistoa) ja siinä voidaan myös tarpeen mukaan säätää ala- tai tuotekohtaisista esteettömyysvaatimuksista. Lisäksi 1 ja 3 artiklaan (erityisesti 3 artiklan 11-16 kohtaan) on lisätty täsmennyksiä, jotta **vältetään mahdolliset ristiriidat esteettömyyssäädöksen sekä kuljetusalan esteettömyyttä ennestään sääntelevän unionin alakohtaisen lainsäädännön välillä**.

Useat valtuuskunnat ovat ilmaisseet huolensa siitä, että esteettömyysvaatimusten noudattamisesta voi koitua pk-yrityksille ja mikroyrityksille suuria kustannuksia, joten puheenjohtajavaltio esitti, että **palveluja tarjoavien mikroyritysten** ei tarvitsisi noudattaa esteettömyyssäädöksen esteettömyysvaatimuksia (uusi 3 artiklan 4 kohta).

Rakennettu ympäristö on sekin jätetty esteettömyysdirektiivin ulkopuolelle.

Tuotteita tarjoavien talouden toimijoiden velvoitteita koskevien artiklojen (valmistajia, valtuutettuja edustajia, tuojia ja jakelijoita koskevat 5–10 artiklan velvoitteet) ja *palveluntarjoajien velvoitteita* koskevien säännösten (11 artikla) sanamuotoja on muutettu johdonmukaisesti muun muassa niin, että viittaukset "**riskiin** esteettömyydelle" on korvattu viittauksilla "**sovellettavien esteettömyysvaatimusten vastaisuuteen**". Vastaavia muutoksia on tehty myös *markkinavalvontaa* koskevaan 19 artiklaan. Lisäksi "sovellettavien esteettömyysvaatimusten" käsite on selitetty.

Perusteellisia muutoksia ja kohtuutonta rasitetta koskevaan 12 artiklaan on tehty kaksi merkittävää lisäystä talouden toimijoihin kohdistuvan rasitteen pienentämiseksi. Jos itsepalvelupäätteitä käyttävä palveluntarjoaja arvioi, että esteettömyysvaatimusten noudattamisesta aiheutuisi kohtuuton rasite, se voisi päättää, että *vain osa sen itsepalvelupäätteistä* on esteettömiä (uusi 3 a artikla). Lisäksi kaikkien talouden toimijoiden olisi enää *säilytettävä vaadittavat asiakirjat 5 vuoden ajan* (eikä rajoittamattoman ajan, kuten komission ehdotuksessa, tai 10 vuoden ajan, kuten kompromissiehdotuksen aiemmassa versiossa; ks. 6 kohta).

Puheenjohtajavaltio on tehnyt **siirtymäsäännöksiä koskevaan 27 a artiklaan** pieniä muutoksia, joiden myötä jäsenvaltiot voivat säätää *itsepalvelupäätteiden* osalta pidemmästä (enimmillään 15 vuoden) siirtymäkaudesta kuin muiden *palvelujen tarjoamiseen käytettävien tuotteiden* osalta (siirtymäkausi 5 vuotta).

Lisäksi puheenjohtajavaltio on hionut säädösehdotuksen eri osa-alueita viimeisimpien keskustelujen ja saamiensa kirjallisten huomautusten pohjalta. Teksti on kokonaisuudessaan, puheenjohtajavaltion viimeisimmät muutosehdotukset mukaan luettuina, asiakirjassa 9483/17 ADD 1.

IV JATKOTOIMET

Tiiviin työskentelyn ansiosta Maltan puheenjohtajakaudella on saavutettu tuntuva edistystä. Työryhmä on keskustellut kaikista direktiiviehdotuksen osista ja hionut teknisiä yksityiskohtia tarpeen mukaan.

Kaikki jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole vielä vahvistaneet kantaansa ehdotukseen tai monimutkaisen kokonaisuuden yksittäisiin osiin. Varsinkin teknisiä yksityiskohtia on edelleen analysoitava. Lisäksi jotkin jäsenvaltiot haluavat suorittaa oman vaikutustenarvioinnin, ennen kuin päättävät kannastaan.

Nyt kun neuvoston valmisteluelimet ovat käsitelleet kaikkia asiakokonaisuuden osa-alueita, seuraava puheenjohtajavaltio pääsee viemään sen käsittelyä eteenpäin hyvistä lähtökohdista.

Puheenjohtajavaltio katsoo, että sen työn tuloksena on edistetty huomattavasti neuvoston kannan muodostamista direktiivistä. Neuvoston valmisteluelimet jatkavat asian käsittelyä seuraavalla puheenjohtajakaudella, jotta päästäisiin yhteisymmärrykseen neuvoston kannasta ja voitaisiin aloittaa neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa.
